

PRVNÍ SETKÁNÍ ČESKOSLOVENSKÝCH POLITOLOGŮ

Postupná aktivizace Československé politologické společnosti se počátkem roku 1969 projevila mimo jiné uspořádáním prvního setkání československých politologů, jehož cílem bylo vyměnit si názory na některé teoretické otázky a poradit se i o řadě praktických problémů. Setkání organizačně i obsahově připravil český výbor; zúčastnilo se ho 18. — 19. února v Mariánských Lázních více než 60 účastníků z Čech, Moravy i Slovenska.

Jednání se soustředilo do tří zasedání, kterým střídavě předsedali předseda federálního výboru doc. dr. Ort, CSc., předseda slovenského výboru doc. ing. Sedliak, CSc., a místopředseda českého výboru doc. dr. Rohan, CSc. Po úvodním slově předsedy federálního výboru, který nastínil hlavní etapy vytváření politologické společnosti a její postupnou aktivizaci, přednesl hlavní referát o předmětu a metodách politologie M. Formánek, CSc., vědecký tajemník českého výboru. V rozsáhlém referátu poukázal na nejrůznější formy přístupu k této složité problematice, jak se jeví v pracích zahraničních autorů, a zvláštní pozornost věnoval pojetí jugoslávského politologa prof. N. Pašiče. Uvedl, že mimo Pašiče není prakticky tento problém ještě v marxistické publicistice rozpracován a že je jedním z nejnáléhavějších úkolů i pro československé politology.

Diskuse k tomuto problému se v podstatě rozpadla do dvou částí. Na jedné straně se velmi podnětně hovořilo o problému spojení politologie s nejrůznějšími matematickými metodami (Halouska, Charvát aj.), přičemž se ukázaly velmi značné a dosud nedostatečně probádané možnosti tohoto přístupu, stejně jako je-

ho nesmírná náročnost. Druhá část diskutujících zaměřila svou pozornost k problémům konkrétního politologického výzkumu, a to k teorii politiky (Kučera), politického systému (Křížkovský, Rohan, Kučera), srovnání zahraničních politologických škol (Mlýnský) a historii českého politického myšlení (Bednaříková). Z diskuse vyplynulo, že velmi aktivně pracuje brněnská odbočka společnosti, kde se řada politologů již dopracovala nemalých výsledků.

Jednání prvního dne se zúčastnil i představitel rumunské politologické společnosti dr. Voiculescu, který tlumočil pozdravy rumunských politologů a aktivně se zapojil do diskuse. Ukázalo se, že rumunští odborníci se snaží řešit podobné problémy, které stojí před politiky v ČSSR.

Druhým bodem jednání byl materiál, který pro zasedání připravili pracovníci Ústavu pro politické vědy při ÚV KSČ dr. Hudeček a dr. Šmejce. Shrnuli v něm některé údaje z výzkumů, které ústav provedl nebo vyhodnotil jak před srpnem, tak i po něm. Vzhledem ke snaze autorů držet se co nejpřesněji získaných údajů a nepouštět se do širších závěrů, omezila se diskuse jen na otázku a připomínky k předloženému materiálu.

Ve zbývajícím čase informoval předseda federálního výboru účastníky o nedávné návštěvě presidenta Mezinárodní asociace politické vědy (IPSA) prof. C. J. Friedricha a generálního tajemníka IPSA P. A. Philipparta v Praze, kteří přijeli projednat rozšíření spolupráce československých politologů s mezinárodní asociací. Podrobně byla prodiskutována také příprava mezinárodní konference u kulatého stolu, která se uskuteční 18. a 19.

září v Praze na téma *Nové vzory politického výběru v mnohonárodnostním státě*. Vypracováním hlavního referátu byl pověřen doc. dr. Rohan. Při jednání bylo zároveň dohodnuto, že na kongresu IPASA v roce 1970 bude řízení skupiny odborníků zabývajících se vývojem politického myšlení od Hegela k Leninovi pověřen československý odborník prof. dr. Sylaba. Dále předseda informoval o některých problémech institucionalizace politologie, jak byly ve výběrech společnosti projednávány. Mezi jiným bylo zvláště upozorněno na neudržitelný stav, kdy téměř nelze obhajovat disertace a předkládat habilitační práce z politologie.

Poslední zasedání bylo věnováno problematice polednového vývoje. Úvodní referát přednesl prof. dr. Kusý, který velmi zasvěceně hovořil o složitých problémech slovenské politiky. Ukázal na obtížnost správného spojení oprávněných národních požadavků, jež se promítly do hesla federalizace, s celkovým demokratizačním procesem v republice. Podle jeho názoru se od počátku roku 1969, kdy hlavní kroky na cestě federalizace již byly uzákoněny, vytváří na Slovensku no-

vá situace a požadavky českého a slovenského politického života jsou si velmi blízké.

Je pochopitelné, že kolem polednové problematiky se rozvinula živá diskuse, již se zúčastnila velká část přítomných. Výměna názorů jasně ukázala vysokou podnětnost polednového vývoje pro politologický výzkum, avšak zároveň i značnou neujasněnost řady složitých otázek. Sympatie k polednovému vývoji nestačí, vědecká fronta musí splnit daleko víc k umezňení realizace pokrokových aspektů polednové politiky.

První setkání československých politologů přijalo na závěr rezoluci, v níž se jednoznačně postavilo za hlavní myšlenky Akčního programu KSČ. Jejich teoretické další rozpracování považuje za jeden z naléhavých úkolů československých politologů, tak jako jejich realizaci za naléhavý úkol naší politiky. V tomto duchu je Československá politologická společnost připravena rozšířit svou spolupráci se státními a stranickými orgány a dává své síly k dispozici Národní frontě.

Alexandr Ort

ČESKÁ SPOLEČNOST PRO MEZINÁRODNÍ PRÁVO

V Praze se konalo dne 3. dubna 1969 ustavující valné shromáždění České společnosti pro mezinárodní právo, která bude působit jako dobrovolná výběrová vědecká společnost při ČSAV. Tak se dovršuje mnohaleté úsilí českých a slovenských pracovníků, působících v oblasti mezinárodního práva na všech jeho úsecích, o vytvoření společenského centra, které by je sdružovalo k těsné součinnosti při řešení společných otázek teorie i praxe tohoto rozsáhlého oboru.

Přání založit takovou společnost vyjádřili čeští a slovenští internacionalisté poprvé již na celostátní vědecké konferenci mezinárodního práva, která se konala v prosinci 1955 v Domě vědeckých pracovníků v Liblicích. Plných dvanáct let však narážel tento záměr na nepochopení ze strany předlednových politických činitelů, ačkoliv obdobné společnosti, které běžně působí v četných západních zemích, byly již před léty ustaveny i v jiných socialistických zemích (SSSR, Pol-

sku, Bulharsku, Jugoslávii aj.). Přitom tu Československo mohlo navázat i na vlastní tradici, neboť již před válkou u nás existovalo Čs. sdružení pro mezinárodní právo.

Vzhledem k povaze mezinárodních problémů a zájmů našeho státu a rovněž se zřetelem k poslání vědy mezinárodního práva v ČSSR usilovali ovšem čeští a slovenští pracovníci tohoto oboru o vytvoření společnosti československé. V tomto smyslu byl též předložen původní návrh stanov, který schválilo presidium ČSAV. Po federalizaci našeho státu, jejímž důsledkem je i dělba pravomocí mezi federálními a národními ministerstvy vnitra, přičemž udělování souhlasu k založení organizací podle spolkového zákona a jiných podobných sdružení zůstává v pravomoci národních ministerstev, ukázalo se nejspřehlednějším založit nejprve společnost národní, které by pak vytvořily společný federální orgán. Jelikož pak mezi českými internacionalisty byla shoda, aby